

Muzeum Historyczne Skierniewic zakupiło kolekcję 87 prac Estery Karp

data aktualizacji: 2025.12.16 autor: Anna Wójcik-Brzezińska

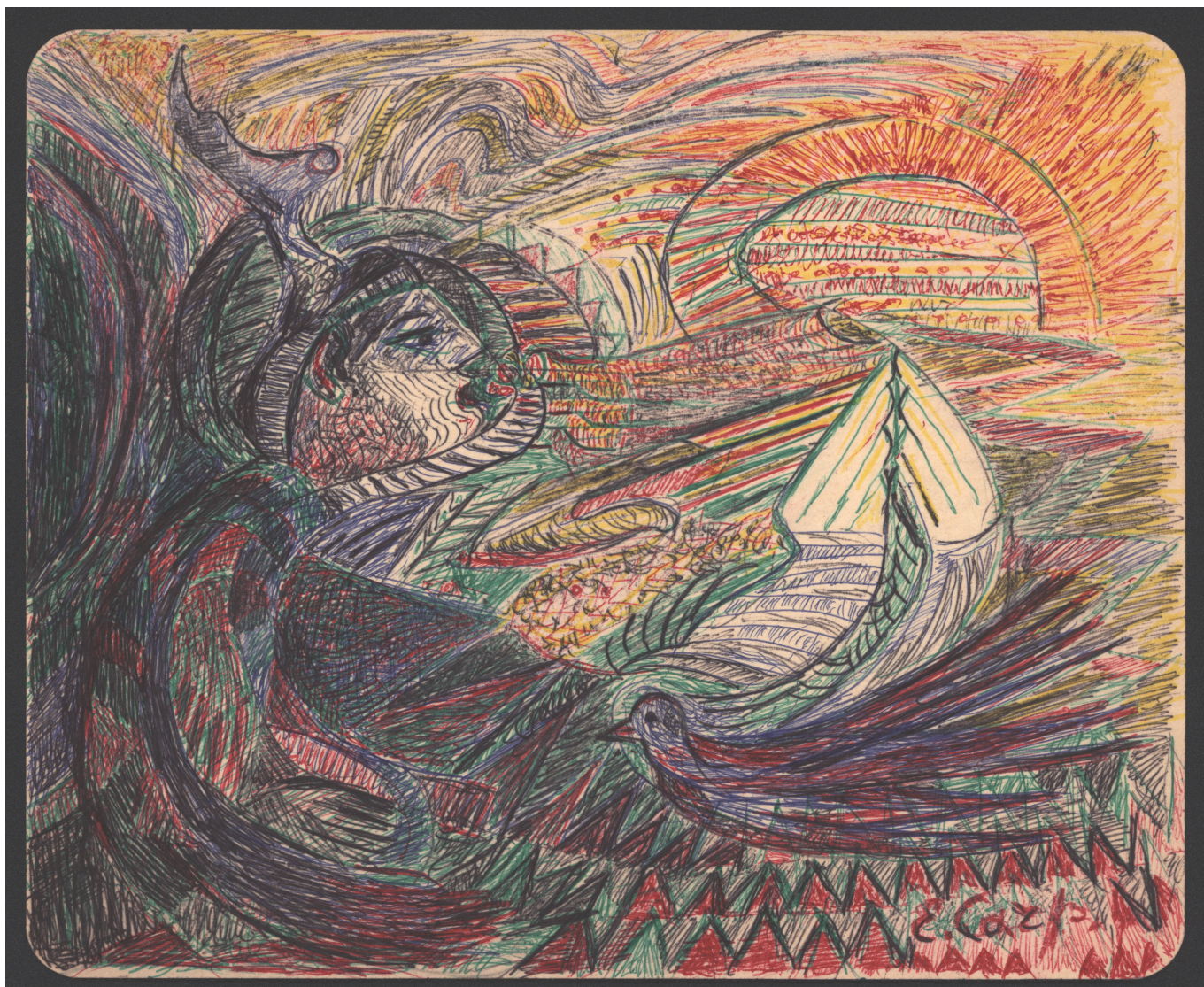
Czy można wyobrazić sobie większy sukces dla artysty niż być uhonorowanym w mieście, w którym się urodził? Po tylu latach zapomnienia i anonimowości w 2022 roku w Paryżu, a teraz muzeum w Skierniewicach, oddają hołd artystce, o której krytyk Chil Aronson, pisał jako „jako jedną z najbardziej utalentowanych malarek École de Paris” – mówi Pascale Samuel, kustosz sztuki nowoczesnej i współczesnej w Muzeum Sztuki Historii Judaizmu w Paryżu. W 2024 roku w Muzeum Historycznym Skierniewic odbył się wernisaż wystawy pt. „Estera Karp”, dziś MHS kupuje kilkadziesiąt prac artystki. (fot. Anna Wójcik-Brzezińska)

Muzeum Historyczne Skierniewic ogłosiło, że dokonało zakupu 87 prac Estery Karp. To wydarzenie o ciężarze symbolicznym, historycznym i - bez przesady - cywilizacyjnym. Zbiory skierniewickiego muzeum stają się największą i najbardziej różnorodną kolekcją dzieł Estery Karp w Polsce.

Estera Karp to nie „malarka ze Skierniewic”, nie „zapomniana Żydówka z prowincji”, lecz artystka, która wyjechała z miasta peryferyjnego i weszła do obiegu europejskiej sztuki.

Zakup 87 prac Estery Karp przez Muzeum Historyczne Skierniewic jest decyzją o strategicznym znaczeniu kulturowym, rzadkim przykładem sytuacji, w której instytucja z miasta średniej wielkości świadomie wchodzi w europejski obieg historii sztuki. Skierniewice nie „odnajdują” artystki po

latach. One **uznają jej wielkość**.

Ten zakup czyni skierniewickie muzeum właścicielem **największej i najbardziej różnorodnej kolekcji dzieł Estery Karp w Polsce** i otwiera realną perspektywę powstania **galerii poświęconego wyłącznie tej artystce**. Po zakończeniu konserwacji prace mają stać się podstawą stałej ekspozycji – trwałego wpisania Estery Karp w krajobraz instytucjonalny miasta, z którego wyszła, by zaistnieć w Europie.

To moment, w którym lokalna historia spotyka się z historią sztuki nowoczesnej, a prowincja – z centrum. Skierniewice nie próbują zawłaszczyć artystki. **Przyjmują odpowiedzialność za jej dziedzictwo.**

Początek drogi

Estera Karp urodziła się 17 grudnia 1897 roku w domu przy ulicy Mszczonowskiej, w żydowskiej rodzinie Lipmana Karpa, fotografa, muzyka i malarza. Skierniewice przełomu XIX i XX wieku były miastem wielokulturowym, w którym Żydzi stanowili ponad 40 procent mieszkańców. Było to miasto synagog, mykwy, cmentarza, chasydzkich pielgrzymek i intensywnego życia społecznego. Tego świata dziś już nie ma.

Dla Estery był to jednak **punkt startu**, nie ramy, które miały ją zatrzymać. Po ukończeniu szkół w Skierniewicach wyjechała na studia do Akademii Sztuk Pięknych w Wiedniu, jednego z kluczowych

ośrodków artystycznych Europy Środkowej. Następnie zamieszkała w Łodzi, gdzie znalazła się w kręgu żydowskiej awangardy.

Już wtedy było jasne, że jej ambicje nie mieszczą się w granicach jednego miasta czy kraju.

Europa jako naturalny kierunek

W Łodzi Estera Karp zilustrowała tomik poezji Chaima Króla *„Himlen in opgrunt”*. Każdy egzemplarz książki był ręcznie kolorowany, co sprawiało, że wszystkie były unikatowe. Jeden z zachowanych tomów znajduje się dziś w zbiorach Muzeum Sztuki i Historii Judaizmu w Paryżu – instytucji, która traktuje jej twórczość jako element **europejskiego dziedzictwa artystycznego**, nie lokalnej ciekawostki.

W 1925 roku Karp wyjechała do Paryża. Nie była wyjątkiem – dla artystów jej pokolenia była to decyzja niemal oczywista. **Europa miała wówczas jedno centrum artystyczne**, a było nim miasto nad Sekwaną. Tam wystawiała w Salonie Niezależnych, Salonie Jesiennym i Salonie Majowym. Fascynowała się kubizmem, impresjonizmem, nowoczesnym eksperymentem formy i koloru.

CZYTAJ TAKŻE:

[Prace Estery Karp w muzeum w Skierniewicach](#)

W 1931 roku jej prace zostały pokazane w galerii Leopolda Zborowskiego na Montparnassie –

marszanda, który odkrył Amedea Modiglianiego i Chaima Soutine'a. To wydarzenie lokuje Esterę Karp w **pierwszym szeregu artystów École de Paris**, a nie na marginesie tej formacji.

Rozpoznawalność przed wojną

Na początku lat 30. Karp czasowo wróciła do Polski. W latach 1933–1935 miała wystawy w Łodzi i Warszawie. Być może był to skutek wielkiego kryzysu ekonomicznego, który dotknął również artystów w Paryżu. W 1939 roku znów wystawiała we Francji – obok Tamary Łempickiej, Suzanne Valadon i Marie Laurencin.

Była **rozpoznawalna za życia**, obecna w międzynarodowym obiegu, a jej twórczość komentowali krytycy. Chil Aronson pisał o niej jako o „jednej z najbardziej utalentowanych malarek École de Paris”.

Wojna, choroba i sztuka jako schronienie

W 1941 roku nastąpiło dramatyczne pęknięcie w jej biografii. Pierwsze epizody choroby psychicznej sprawiły, że trafiła do zamkniętego zakładu psychiatrycznego. Paradoksalnie – jak wskazują badacze – mogło to uratować jej życie. Wiele artystek żydowskiego pochodzenia wojny nie przeżyło.

Po wojnie jej malarstwo stało się bardziej intensywne, niespokojne, nasycone kolorem. W ostatnich latach życia już w szpitalu psychiatrycznym świadomie **porzuciła farby**. Rysowała długopisami, wracając do motywów religijnych i obrazów dzieciństwa: chasydów, miasteczka, rytmu żydowskiego życia.

Nie był to regres, lecz **kolejny etap artystycznej decyzji**.

Skierniewice dziś

Dla Marzeny Rafińskiej z Muzeum Historycznego Skierniewic Estera Karp jest kluczem do opowieści o mieście, którego już nie ma: „Estera wraca do Skierniewic jako artystka doceniona. Dzięki niej możemy wrócić do obrazów miasta okresu międzywojennego, kiedy istniała tu duża społeczność żydowska”.

Zakup 87 prac, ich konserwacja i planowana wystawa stała sprawiają, że Skierniewice **nie próbują jej zatrzymać**, lecz **rozumieją skalę drogi, którą przeszła** – z prowincjonalnego miasta do centrum europejskiej sztuki.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

ESTERA KARP

ZAKUP KOLEKCJI W RAMACH PROGRAMU RZĄDOWEGO KOLEKCJE SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury
- państwowego funduszu celowego

MUZEUM
HISTORYCZNE
SKIERNIEWIC
im. Jana Olszewskiego

skierniewice
STOLICA NAUK OGRODNICZYCH

<https://zyrardow.eglos.pl/aktualnosci/item/45271-muzeum-historyczne-skierniewic-zakupilo-kolekcje-87-prac-estery-karp>